

درباره جنبش دانشجویی

روند تحول، تاریخی-گفتمانی جنبش دانشجویی در ایران از

۱۳۱۳ تا ۱۳۸۸

مؤلفان:

محسن امیدیان

عبداله مرادی

انتشارات درک نو

سرشناسه	: امیدیان، محسن، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدیدآور	: درباره جنبش دانشجویی - روند تحول، تاریخی - گفتمانی جنبش دانشجویی در ایران از ۱۳۱۳ تا ۱۳۸۸، مؤلفان: محسن امیدیان، عبدالله مرادی.
مشخصات نشر	: تهران: درک نو، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۸ ص.
فرمت	: آنسوی غبار، ۲۰۰
شابک	: ۶۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۵-۱۸-۳
روشیت فهرست نویسی	: فبا
یادداشت	: کتنامه.
موضوع	: جنبش‌های دانشجویی - ایران - تاریخ - ۱۳۱۳ - ۱۳۸۸
موضوع	: دانشجویان - ایران - فعالیت‌های سیاسی
شماره ادو	: مرادی، عبدالله، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۸ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵۰۸۲۴۰۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۵۶۹۸۶

درباره جنبش دانشجویی

روند تحول، تاریخی - گفتمانی جنبش دانشجویی در ایران از ۱۳۱۳ تا ۱۳۸۸

مؤلفان: محسن امیدیان - عبدالله مرادی

ویراستار: واحد ویرایش انتشارات درک نو

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

صفحه‌آرا: منیژه فاتحی

چاپ: عتروت - صحافی: تندیس - لیتوگرافی: نویس

تیراژ: ۴۱۰۰ نسخه

بها: ۳۱۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۵-۱۸-۳

© حق چاپ: ۱۳۹۰، انتشارات درک نو

این کتاب با حمایت مادی و معنوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی به چاپ رسیده است

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات نظری.....	۱۳
فصل اول: تعاریف.....	۱۵
۱-۱ جنش، تشکل، جبهه و.....	۱۵
۱-۲ جنش های دانشجویی در غرب.....	۱۹
فصل دوم: جنش دانشجویی.....	۲۵
۲-۱ در چیست مفهوم جنش دانشجویی.....	۲۵
۲-۲ پیداری دانشجویی.....	۳۳
۲-۳ مطالبات جنش دانشجویی.....	۳۷
۲-۴ آسیب شناسی مطالبات دانشجویی.....	۴۲
۲-۵ افق حرکتی جنش دانشجویی.....	۴۷
بخش دوم: روند تحول تاریخی گفتمان جنش دانشجویی.....	۵۷
فصل اول: تحول تاریخی گفتمانی.....	۵۹
۱-۱ مقدمه.....	۵۹
فصل دوم: از مارکسیسم تا ناسیونالیسم.....	۶۳
۲-۱ آغاز فعالیت های دانشجویی.....	۶۳
۲-۲ جنش دانشجویی چپ.....	۶۷
۲-۳ نقطه عطف ۱۶ آذر.....	۷۵
فصل سوم: از اسلام گرایی تا انقلابی گری.....	۸۱
۳-۱ پیدایش انجمن های اسلامی دانشجویان.....	۸۱
۳-۲ جریان شناسی گروه های دانشجویی پیش از انقلاب.....	۸۹
۳-۳ جایگاه جنش دانشجویی در نقطه عطف ۲۲ بهمن.....	۹۸
فصل چهارم: جنش دانشجویی در خدمت انقلاب.....	۱۰۳
۴-۱ جنش دانشجویی در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی.....	۱۰۳

۴-۲	نقطه عطف ۱۳ آبان؛ تسخیر لانه جاسوسی	۱۱۱
۴-۳	نقطه عطف انقلاب فرهنگی	۱۱۵
	فصل پنجم: از جنبش دانشجویی تا جناح دانشجویی	۱۲۱
۵-۱	دفتر تحکیم وحدت؛ تجلی جنبش دانشجویی	۱۲۱
۵-۲	دفتر تحکیم وحدت در قامت یک حزب سیاسی	۱۲۳
	فصل ششم: از لیبرالیسم تا رادیکالیسم	۱۲۹
۶-۱	مالهای سکونت جنبش دانشجویی	۱۲۹
۶-۲	پوست اندازی جنبش دانشجویی	۱۳۱
۶-۳	شکل گیری بسیج دانشجویی و جامعه اسلامی دانشجویان	۱۳۴
۶-۴	دوم خرداد؛ آغاز دوران اصلاحات	۱۳۷
۶-۵	ماجرای ۱۸ تیر	۱۴۱
۶-۶	انشعاب در دفتر تحکیم وحدت	۱۴۷
۶-۷	گفتنمان های جدید در جنبش دانشجویی	۱۵۳
	فصل هفتم: از گفتنمان سازی تا بصیرت افزایی	۱۵۷
۷-۱	زمینه های شکل گیری موج ششم جنبش دانشجویی	۱۵۷
۷-۲	گفتنمان جنبش نرم افزاری و آزاد اندیشی	۱۶۱
۷-۳	گفتنمان عدالتخواهی و آرمانگرایی	۱۶۵
۷-۴	نهضت دفاع از استقلال و اعتماد به نفس ملی	۱۷۱
۷-۵	گفتنمان عدالت خواهی در ۳ تیر ۸۴	۱۷۴
	فصل هشتم: مووری بر شکل های دانشجویی	۱۸۳
۸-۱	انجمن های اسلامی دانشجویان	۱۸۳
۸-۲	دفتر تحکیم وحدت	۱۸۴
۸-۳	سازمان ادوار تحکیم وحدت	۱۸۵
۸-۴	جامعه اسلامی دانشجویان	۱۸۶
۸-۵	بسیج دانشجویی	۱۸۷

۸-۶ انجمن‌های اسلامی دانشجویان ۱۸۹

۸-۷ اتحادیه‌های دانشجویی دانشگاه آزاد ۱۸۹

۸-۸ جنبش عدالتخواه دانشجویی ۱۹۰

۸-۹ جبهه‌های دانشجویی ۱۹۱

بخش سوم: جنبش دانشجویی در مقطع انتخابات دهم ریاست

جمهوری ۱۹۹

فصل اول: فتنه به مثابه براندازی نرم ۲۰۱

۱-۱ جنگ نرم ۲۰۱

۱-۲ انتخابات دهم ریاست جمهوری ۲۰۴

فصل دوم: بهره‌گیری از جنبش دانشجویی ۲۰۹

۲-۱ جنبش دانشجویی در طراحی های فتنه ۲۰۹

۲-۲ جنبش دانشجویی به مثابه پیاده نظام جنگ نرم ۲۱۴

فصل سوم: بصیرت بخشی جنبش دانشجویی ۲۳۵

۳-۱ جنبش دانشجویی به مثابه بصیرت بخشی ۲۳۵

۳-۲ افسران جوان جنگ نرم ۲۳۹

۳-۳ چرا جنبش دانشجویی بر سر آرمان‌ها ایستاد؟ ۲۴۳

در تمامی جوامع، دانشجو قشری پیشتاز، بانشاط و آرمانگرا محسوب می‌شود، به گونه‌ای که تاریخ جهان بویژه در قرن اخیر، همواره شاهد حرکت ملت‌ها با پیشتازی و راهبری جنبش دانشجویی در جهت نیل به برابری، آزادی و استعمارزدایی بوده است. در ایران نیز جنبش دانشجویی به عنوان محصول دانشگاه مدرن در دوران پهلوی اول خود را نشان داد، هرچند سرآغاز این جنبش در حرکت‌های مارکسیستی خلاصه می‌گردید. از آن سالها تاکنون جنبش دانشجویی بیش از هفتادسال است که در عرصه سیاسی اجتماعی ایران فعال و اثرگذار بوده است و نقاط درخشانی همچون ۱۶ آذر، ۱۳ آبان و... را از خود به یادگار نهاده است. از آن سالها تاکنون راهی بس طولانی سپری شده است که اینک جنبش دانشجویی خود را در مقام متولی بسط گفتمان انقلاب اسلامی می‌داند.

کتابی که در دست مطالعه دارید، تلاشی است برای شناخت ماهیت و اهداف جنبش دانشجویی و شناخت تحولات و روند تغییر گفتمان در طول نسل‌های گوناگون جنبش دانشجویی. در این کتاب تلاش داریم به این پرسش پاسخ دهیم که چرا جنبش دانشجویی، با گذشت بیش از سی سال از انقلاب اسلامی و بویژه پس از مقطع فتنه، همچنان وفادار با انقلاب اسلامی -البته در مقاطعی پرچمدار آرمانهای اسلامی- به پیش می‌رود. پاسخ به این پرسش در سه بخش کتاب، با ادبیات گوناگون داده می‌شود.

به منظور کنکاش درباره جنبش دانشجویی ایران، در بخش اول کتاب به چستی مفهوم جنبش دانشجویی پرداخته خواهد شد. تلاش می‌شود تا در عین نقد کارکردهای گذشته جنبش دانشجویی، راهی گشوده شود تا جنبش دانشجویی به سوی بیداری دانشجویی رهنمون گردد و در یک قالب حرکت به سوی آرمانها مبتنی بر واقعیات تحلیل شود. بدین منظور در بخش اول کتاب مبتنی بر دیدگاههای مقام معظم رهبری به اهداف و کارکردهای

سالم جنبش دانشجویی پرداخته خواهد شد.

در بخش دوم کتاب تأکید بر روند گفتمانهای جنبش دانشجویی می باشد، گفتمان چارچوب معنایی و فکری مسلط در یک دوره تاریخی و نسبی است. در این بخش تلاش می کنیم تا سیر تغییر تحول در گفتمانهای هژمون جنبش دانشجویی از ابتدای دهه ۱۳۱۰ تا انتهای دهه ۱۳۸۰ را شناخته و از این رهگذر در کنار ارائه یک طبقه بندی مفهومی از آنان، به علل اوج گیری و افول گفتمانهای هژمون هر دوره بپردازیم. در کنار آن به این نکته نیز توجه داریم که هر گفتمانی یک عملکرد و کارکرد خاصی را تولید می کند، بنابراین در کنار تبیین گفتمانی با ارائه سیر تاریخی و کارکردهای جنبش دانشجویی تلاش داریم تا شناختی عمیق تر را ارائه نمایم. در این بخش خواهیم دید که چگونه جنبش دانشجویی از یک حرکت مارکسیستی به یک حرکت ملی ناسیونالیستی و سپس به گفتمانی اسلامی تحول می یابد، تحولی که در شش مرحله تبیین می گردد. در نهایت و در تحلیل دهه اخیر به این امر می رسیم که جنبش دانشجویی با شناخت ماهیت و با تکیه بر تجارب گذشته به سوی گفتمان سازی برای جامعه اسلامی حرکت می کند و تلاش دارد تا؛ میان ماهیت جنبشی و ماهیت روشنگری جنبش دانشجویی تناسبی ایجاد کند تا از میان آن بیداری دانشجویی حاصل گردد.

در بخش سوم کتاب نیز به وقایع و حوادث پس از انتخابات دهم ریاست جمهوری پرداخته خواهد شد و مناقشه سال ۸۸ را از منظر جنبش دانشجویی بررسی می کند. مناقشه ای که میان ماهیت جنبشی و ساختارشکن بخش های از بدنه دانشجویی کشور و جنبه روشنگرانه و وفادار به انقلاب اسلامی بروز کرد و نهایت امر به تحکیم عقلانیت دانشجویی در سیر آرمان های انقلاب اسلامی منجر شد.

باید گفت؛ اگر چه مطالبات جنبش دانشجویی گاه تحت تاثیر تحولات

سیاسی کشور متغیر و مبهم بوده است؛ ولی باید توجه داشت بیداری دانشجویی رو به بهبود است و در جهت هویت مستقل خود، بسوی گفتمان های عدالتخواهی، آرمانگرایی، نقد، نظریه پردازی و آزاداندیشی تلاش های خود را سامان می دهد و به دنبال باز تولید رفتار اصلاح گرایانه و موضع گیری متناسب با الزامات زمان و مکان است. اکنون جنبش دانشجویی ایران با الهام از ارزش های اسلامی، خود را مدافع باورها و اصول اسلامی انقلاب می داند و با وجدان بیدار خود در حیات سیاسی و اجتماعی حضور فعال دارد و به همین خاطر باید به جنبش دانشجویی فرصت داد تا به شکوفایی گفتمانی تاریخی خود دست یازیده و مطابق نظر مقام معظم رهبری "بیداری دانشجویی" را تحقق بخشد.

در پایان، ضمن شکر مجدد به درگاه الهی برای توفیق در نگارش این کتاب، که به مثابه تلاشی در جهت آرمان های انقلاب اسلامی است، با تشکر فراوان از جناب آقای دکتر محمد دود حیدری مدیر محترم انتشارات درک نو که محمل و شرایط لازم این امر را فراهم نمودند، پیشاپیش از خوانندگان اهل نظر، به دلیل کمبود ها در ارائه، ضعف در بیان و سستی در قلم و کاستی در تحلیل، عذر تقصیر طلب می کنیم و بیان می داریم که در این راه، دل و امید به تداوم الطاف الهی و اظهارات انتقادی و دلسوزانه خوانندگان عزیز برای رفع نواقص بسته ایم.

تهران-تابستان ۱۳۹۰

محسن امیدیان و عبدالله مرادی